

วารสาร วิชาการ

ปีที่ 19 ฉบับที่ 3
เดือนกรกฎาคม – กันยายน 2559

- จัดทำหลักสูตรใหม่
- ยกระดับการเรียนการสอน ม.ปลาย ให้เข้มแข็ง
- สถาบันศึกษาจัดทำป้ายคำศัพท์ภาษาอังกฤษ
- การท่องเที่ยวสู่ตรังคุณ คนคิดคิดเร็ว และท่องเที่ยวขาน
- กำหนดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- ปฏิรูประบบงบประมาณ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐

ISSN : 1513-0096

บทบรรณาธิการ

การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาและดำเนินงาน ทั้งในระดับหน่วยงาน ประเทศ และนานาชาติ ซึ่งที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ 70 ได้รับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (The 2030 Agenda for Sustainable Development) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ ในช่วงระยะเวลา 15 ปี (เดือนกันยายน พ.ศ. 2558 – สิงหาคม พ.ศ. 2573)

วารสารวิชาการฉบับนี้จึงนำเสนอบทความ “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ข้อ เพื่อให้บรรลุปัจจัยสำเร็จของการพัฒนา 5 องค์ประกอบ คือ ประชาชน โลก ความมั่งคั่ง สันติภาพ และหุ้นส่วนความร่วมมือ ซึ่งในบทความนี้ได้เน้นรายละเอียดเป้าประสงค์และตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ 4 ด้านการศึกษาที่เท่าเทียมไว้อย่างละเอียด

วารสารวิชาการฉบับนี้ยังนำเสนอบทความอื่น ๆ ได้แก่ “ทิศทางการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของนานาประเทศ” “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสถิติโดยใช้บริบทเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโป่งแม่ลอย จังหวัดลำพูน” “แนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4H” “การจัดการเรียนรู้รายวิชาชีวศุขในโรงเรียน” “การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพัฒนาประชากรอุบลรัตน์ อำเภอนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่” และ “การนิเทศแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3”

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่น่าสนใจจะเป็นประโยชน์กับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาไม่มากนักน้อย แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า

สารบัญ

02

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
ขององค์การสหประชาชาติ

14

ทิศทางการพัฒนาสื่อการเรียนรู้
ของนานาประเทศ

26

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสถิติ
โดยใช้บริบทเป็นฐาน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ จังหวัดลำพูน

40

แนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4H

52

การจัดการเรียนรู้
รายวิชาชีพครูในโรงเรียน

62

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา
โรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์
อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่

84

การนิเทศแนวทางการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 3

02

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
ขององค์การสหประชาชาติ

โดย กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ

จากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals – MDGs) ซึ่งสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2558 หรือ ค.ศ. 2015 ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ 70 (The 70th session of the United Nations General Assembly) เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2558 ได้รับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (The 2030 Agenda for Sustainable Development) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ ในช่วงระยะเวลา 15 ปี (เดือนกันยายน พ.ศ. 2558 – สิงหาคม พ.ศ. 2573)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) นี้เป็นกรอบคิดใหม่ที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) ให้มีความเชื่อมโยงกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการจัดการ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ข้อ เพื่อให้บรรลุปัจจัยสำเร็จของการพัฒนา 5 องค์ประกอบ คือ

- 1) **ประชาชน** : ขจัดความยากจนและความหิวโหยในทุกรูปแบบและมิติ อารงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความเท่าเทียมกัน และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี
- 2) **โลก** : ปกป้องดูแลโลก มีการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน จัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งดูแลสภาพภูมิอากาศ เพื่อบุคคลในปัจุบัน และเพื่อคนรุ่นหลัง

3) ความมั่นคง : ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สอดคล้องกับธรรมชาติ

4) สันติภาพ : การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เป็นสังคมแห่งโอกาสที่เท่ากัน ปราศจากความหวาดกลัวและการใช้ความรุนแรง

5) หุ่นส่วนความร่วมมือ : ร่วมมือและดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับโลก บนพื้นฐานของการสร้างความเข้มแข็งให้โลกมีความเป็น ปึกแผ่นเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ยากจนและผู้ที่อยู่ในสถานะเปราะบาง

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประกอบด้วยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมาย และเป้าประสงค์ และตัวชี้วัดสำหรับแต่ละเป้าหมาย ทั้งนี้ในบทความนี้ขอให้รายละเอียดเป้าประสงค์ และตัวชี้วัดเฉพาะเป้าหมายการพัฒนาที่ 4 ด้านการศึกษาที่เท่าเทียม

1. จัดความยากจน

โดยมีเป้าหมายที่การจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่

2. จัดความหิวโหย

โดยมีเป้าหมายที่การจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหาร ปรับปรุงโภชนาการ และสนับสนุนการทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน

3. มีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี

โดยมีเป้าหมายที่การสร้างหลักประกันให้คนมีชีวิตที่มีคุณภาพ และส่งเสริม สุขภาวะที่ดีของคนทุกเพศทุกวัย

4. การศึกษาที่เท่าเทียม

โดยมีเป้าหมายที่การสร้างหลักประกันให้การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและครอบคลุม และส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน มีเป้าประสงค์และตัวชี้วัดดังนี้

4.1 สร้างหลักประกันว่าทั้งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายได้รับอิสระ ความยุติธรรม และการศึกษาขั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างสมบูรณ์ ที่นำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ภายในปี พ.ศ. 2573

มีตัวชี้วัดคือ ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่สำเร็จการศึกษา ในแต่ละระดับบรรลุตามมาตรฐานขั้นต่ำในด้านการอ่านและคิดคำนวณได้ จำแนกตามเพศ สถานที่ตั้ง สถานะทางเศรษฐกิจ (และข้อมูลอื่นที่มี)

4.2 สร้างหลักประกันว่าทั้งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายได้รับการ พัฒนาในช่วงปฐมวัยที่มีคุณภาพ ได้รับการดูแล และการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการก้าวไปสู่การศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573

มีตัวชี้วัดคือ ร้อยละของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มีการติดตามการพัฒนาทางด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และจิตวิทยาสังคมที่ดี จำแนกตามเพศ สถานที่ตั้ง สถานะทางเศรษฐกิจ (และข้อมูลอื่นที่มี)

4.3 สร้างหลักประกันว่าผู้หญิงและผู้ชายทุกคนเข้าถึงการศึกษา วิชาเทคนิค อาชีวศึกษา การศึกษาในระดับหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพและราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573

มีตัวชี้วัดคือ อัตราการมีส่วนร่วมทางการศึกษาของผู้ใหญ่
ในการศึกษาในระบบและนอกระบบ และการอบรมในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา

4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ให้มีทักษะทางด้านเทคนิคและ
วิชาชีพ และทักษะที่จำเป็นเกี่ยวข้อง เพื่อการจ้างงาน การมีงานที่ดี และการ
เป็นผู้ประกอบการ ภายในปี พ.ศ. 2573

มีตัวชี้วัดคือ ร้อยละของเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสาร จำแนกตามประเภททักษะ

4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศในการศึกษา และสร้างหลักประกัน
ว่ากลุ่มผู้ที่เปราะบาง รวมทั้งผู้พิการ กลุ่มชาติพันธุ์ และเด็กที่อยู่ในสถานการณ์
ที่มีความเสี่ยง เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม
ภายในปี พ.ศ. 2573

มีตัวชี้วัดคือ ดัชนีความเท่าเทียมกัน (ผู้หญิง/ผู้ชาย/อาศัยอยู่
ในเขตเมือง/อาศัยอยู่ในชนบท/คนจน/คนรวย) สำหรับตัวชี้วัดทั้งหมดใน
รายการที่สามารถจำแนกได้

4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ในสัดส่วนสูง ทั้ง
ชายและหญิงสามารถอ่านออกเขียนได้และมีความสามารถด้านการคำนวณ
ภายในปี พ.ศ. 2573

มีตัวชี้วัดคือ ร้อยละของประชากรในกลุ่มอายุมีความรู้ในด้
อ่านออกเขียนได้ ทักษะการคำนวณ สำหรับการทำงานในระดับพื้นฐาน
จำแนกตามเพศ สถานที่ สถานะทางเศรษฐกิจ

4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งการศึกษาสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคทางเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งสันติสุขและไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความนิยมในความหลากหลายทางวัฒนธรรม และในมีส่วนร่วมของวัฒนธรรมต่อความยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573

มีตัวชี้วัดคือ ร้อยละของนักเรียนอายุ 15 ปีที่เข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษา มีความรู้อย่างน้อยในระดับที่กำหนดไว้ในหัวข้อเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อมและธรณีวิทยา การเลือกหัวข้อที่แน่นอนขึ้นอยู่กับการสำรวจหรือการประเมินจากตัวบ่งชี้ที่เก็บรวบรวมได้ (จำแนกตามเพศ และที่อยู่ และข้อมูลอื่นที่มี)

4a. สร้างและยกระดับอุปกรณ์และเครื่องมือทางการศึกษาให้แก่เด็ก ผู้พิการ และผู้มีความอ่อนไหวในเรื่องเพศ และให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิผลสำหรับทุกคน ภายในปี พ.ศ. 2573

มีตัวชี้วัดคือ ร้อยละของโรงเรียนที่มีไฟฟ้าไปถึง มีการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตสำหรับการเรียนการสอน น้ำดื่มสะอาด สุขอนามัย สิ่งอำนวยความสะดวกในการล้างมือ (ตามนิยามตัวชี้วัดของ WASH)

4b. เพิ่มจำนวนการให้ทุนแก่ประเทศกำลังพัฒนาทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่มีการพัฒนาน้อยที่สุด เมืองที่กำลังพัฒนาในเกาะเล็ก ประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อการเข้าศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

รวมทั้งการอบรมด้านอาชีวศึกษา และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การศึกษาด้านเทคนิค วิศวกรรม และหลักสูตรทางวิทยาศาสตร์ ภายในปี พ.ศ. 2573

มีตัวชี้วัดคือ มูลค่าความช่วยเหลือแบบให้เปล่าเพื่อการพัฒนา สำหรับทุนการศึกษาตามสาขาและประเภทการศึกษา การช่วยเหลือแบบให้เปล่าเพื่อการพัฒนาภูมิรัฐสำหรับทุนการศึกษาและค่าใช้จ่ายของนักศึกษา ในประเทศของผู้บริจาค (ประเภทของการช่วยเหลือ E01 และ E02) ข้อมูลแสดงเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ในอัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ยรายปี

4c. เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพอย่างจริงจัง รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศสำหรับการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และเมืองที่กำลังพัฒนาในเกาะเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573

มีตัวชี้วัดคือ ร้อยละของครูการศึกษาในระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ได้รับการอบรมครู (เช่นการอบรมเกี่ยวกับการสอน) การอบรมในช่วงฝึกหัดครู หรืออบรมทักษะวิชาชีพครูประจำการ ในระดับที่เกี่ยวข้องในประเทศที่กำหนด จำแนกตามเพศ (หรือข้อมูลอื่นที่มี)

5. ความเท่าเทียมระหว่างเพศ

โดยมีเป้าหมายที่การบรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้หญิงและเด็กทุกคน

6. การมีน้ำสะอาดและสุขาภิบาล

โดยมีเป้าหมายที่การสร้างหลักประกันให้มีน้ำใช้และการบริหารจัดการน้ำและการสุขาภิบาลอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน

7. การมีพลังงานสะอาดและทุกคนเข้าถึงได้

โดยมีเป้าหมายที่การสร้างหลักประกันให้ทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่เข้าถึงได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน

8. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายที่การส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และที่ยั่งยืน การจ้างงานเต็มอัตราและมีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน

9. อุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน

โดยมีเป้าหมายที่การสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทานและยืดหยุ่น ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

10. ลดความเหลื่อมล้ำ

โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การลดความเหลื่อมล้ำภายในและระหว่างประเทศ

11. ความเป็นเมืองและชุมชนที่ยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายที่ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทานและยั่งยืน

12. การบริโภคและการผลิตที่มีความรับผิดชอบ

โดยมีเป้าหมายที่การสร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน

13. การดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศ

โดยมีเป้าหมายที่การดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

14. มหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล

โดยมีเป้าหมายที่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

15. ระบบนิเวศบก

โดยมีเป้าหมายที่การปกป้อง ปันฟู และส่งเสริมการใช้ระบบนิเวศบกอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการป่าไม้ที่ยั่งยืนต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย หยุดยั้งการเสื่อมโทรมของดิน และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

16. สันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง

โดยมีเป้าหมายที่การส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน จัดให้มีการเข้าถึงความยุติธรรมสำหรับทุกคน และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

17. การเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือสำหรับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายที่การเสริมสร้างความแข็งแกร่งของกลไกการดำเนินงาน และฟื้นฟูหุ้นส่วนความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

United Nations. (2016). **Sustainable Development Goals : 17 Goals to Transform Our World.** Retrieved August 15, 2016, from <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

United Nations Statistics Division. (2016). **SDG Indicators Official list of SDG indicators.** Retrieved August 15, 2016, from <http://unstats.un.org/sdgs/indicators/indicators-list/>

14

ทิศทางการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ของนานาประเทศ

โดย นางสาวปริญญา ฤทธิเจริญ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อและการเรียนรู้
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หนังสือเรียน (textbook) เป็นสื่อการเรียนรู้หลักสำคัญที่ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน มีเนื้อหาตามที่หลักสูตรกำหนด คุณภาพและมาตรฐานหนังสือเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จัดทำแผนงานพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการผลิตและกระบวนการส่งเสริมการผลิตหนังสือเรียนทั้งฉบับกระทรวงศึกษาธิการและฉบับเอกชนให้สามารถพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักสูตรฯ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยหาแนวทางการพัฒนาในวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ ติดตามสำรวจสภาพปัญหาคุณภาพหนังสือเรียนฉบับกระทรวงศึกษาธิการ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประชุมระดมสมองผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์แนวทางและรูปแบบการพัฒนาคุณภาพหนังสือเรียนของประเทศต่าง ๆ เทียบเคียงกับประเทศไทย จากผลงานวิจัย เอกสารข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ต และกิจกรรมการศึกษาดูงาน

ซึ่งการศึกษาดูงานในต่างประเทศนั้นมุ่งศึกษาเชิงลึก โดยคัดสรรประเทศต้นแบบ 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย สาธารณรัฐเกาหลี นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ และฝรั่งเศส ซึ่งแต่ละประเทศมีจุดเด่น แนวทางการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดทำ และการเลือก การใช้หนังสือเรียนที่แตกต่างกัน จึงได้กำหนดประเด็นสำคัญสำหรับการศึกษาดูงาน ดังนี้

- 1) ระบบการผลิต พัฒนาและออกแบบนวัตกรรมจัดทำหนังสือเรียนตามหลักสูตรฯ ของประเทศต่าง ๆ
- 2) เกณฑ์คุณภาพมาตรฐานหนังสือเรียน
- 3) ระบบการส่งเสริมภาคเอกชนในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานหนังสือเรียนและการดูแลคุณภาพมาตรฐานหนังสือเรียน
- 4) ระบบการสร้างความเข้มแข็งให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในการเลือก การใช้ การประเมินคุณภาพหนังสือเรียน และการกระจายหรือแจกจ่ายหนังสือเรียน

ประเทศออสเตรเลีย

การศึกษาดูงานด้านระบบการผลิต การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการผลิต และส่งเสริมการเลือก การใช้หนังสือเรียน ระหว่างวันที่ 5 – 11 กันยายน 2559 ณ กระทรวงศึกษาธิการรัฐวิกตอเรีย และสำนักพิมพ์เคมบริดจ์ เมืองเมลเบิร์น ประเทศออสเตรเลีย

1. มีความก้าวหน้าในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ สำนักพิมพ์เอกชนมีบทบาทในการพัฒนาโครงสร้างบทเรียนในรูปแบบ process – based มีการผสมผสานระหว่างตำราเรียนที่เป็นสิ่งพิมพ์และตำราเรียนที่เป็นดิจิทัล โดยเริ่มต้นบทเรียนด้วยการประเมินความรู้ตนเอง เสนอความรู้ข้อเท็จจริงหรือเรื่องราวที่น่าสนใจก่อนเข้าสู่บทเรียน และแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมที่จัดทำตามเกณฑ์เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การสำรวจตรวจสอบ การวางแผน การปฏิบัติและการนำไปใช้ และการสะท้อน เป็นต้น

2. รัฐวิสาหกิจพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลโดยสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์อัลตราเน็ต (ultra net) ในการจัดการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยการให้นักเรียน ครูผู้สอน และพ่อแม่ผู้ปกครองได้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเชื่อมโยง สามารถตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สาธารณรัฐเกาหลี

การศึกษาทางด้านระบบการผลิต การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการผลิต และส่งเสริมการเลือก การใช้หนังสือเรียน ระหว่างวันที่ 28 สิงหาคม – 3 กันยายน 2554 ณ สถาบันหลักสูตรและการประเมิน (Korea Institute for Curriculum and Evaluation -- KICE) สาธารณรัฐเกาหลี

1. กระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐเกาหลีมีนโยบายจัดทำหนังสือเรียนตามหลักสูตร และมุ่งส่งเสริมให้สำนักพิมพ์เอกชนมีบทบาทในการจัดทำหนังสือเรียนมากขึ้น เพื่อให้เกิดการแข่งขันกันด้านการผลิตและพัฒนาหนังสือจากรูปแบบเดิม ๆ ให้เป็นหนังสือเรียนดิจิทัลทุกวิชา ภายในปี พ.ศ. 2558

2. การตรวจหนังสือเรียนแบบเต็มขั้น แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1) การตรวจทั่วไป เป็นการพิจารณาหนังสือเรียนในภาพรวมถึงความถูกต้องและเหมาะสมด้านเนื้อหา อักษรวิธี และการออกแบบ

2) การตรวจละเอียด เป็นการพิจารณารายละเอียดเนื้อหาในหนังสือเรียน โดยดูความสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาและมาตรฐานกลาง

3) การตรวจบททวน เป็นการตรวจซ้ำเพื่อทบทวนผลการตรวจอีกครั้ง เพื่อลดการเกิดความผิดพลาด

3. โรงเรียนเลือกหนังสือเรียนตามคำแนะนำของครูผู้สอน โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการโรงเรียน และโรงเรียนแจ้งรายชื่อหนังสือให้กระทรวงศึกษาธิการทราบ เพื่อประสานงานจัดพิมพ์กับสำนักพิมพ์ เพื่อให้ได้ทราบจำนวนโดยประมาณ และสำนักพิมพ์เป็นผู้จัดส่งหนังสือเรียนให้แก่โรงเรียนโดยตรง

ประเทศนิวซีแลนด์

การศึกษาดูงานเรื่องการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาคุณภาพสื่อการเรียนรู้ ระหว่างวันที่ 8 – 16 สิงหาคม 2556 ณ กระทรวงศึกษาธิการ และหอสมุดแห่งชาติสาขาเมืองโอ๊คแลนด์ รัฐแฮมิลตัน ประเทศนิวซีแลนด์

1. เปิดเสรีในการจัดทำและการเลือกใช้หนังสือเรียนในโรงเรียน ซึ่งครูผู้สอนสามารถเลือกใช้หนังสือเรียนได้อย่างเสรี โดยดูแลกระบวนการผลิตที่สำนักพิมพ์เอกชน

2. มีการจัดทำเว็บไซต์ที่รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับครูในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ตามกลุ่มวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอน วิธีการวัดและประเมินผล เพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับครูผู้สอน

ประเทศสิงคโปร์

การศึกษาดูงานเรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนรู้และกระบวนการตรวจประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ ระหว่างวันที่ 17 – 19 กันยายน 2556 ณ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์ Marshall Cavendish ประเทศสิงคโปร์

1. กระทรวงศึกษาธิการเปิดโอกาสให้มีการผลิตสื่อร่วมกับสำนักพิมพ์เอกชน (Co - publication) สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทหลักในการพัฒนาการผลิตและควบคุมคุณภาพ โดยมีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาเป็นคณะผู้เขียนและบรรณาธิการ และสำนักพิมพ์ต้องจ่ายค่าลิขสิทธิ์จากการจำหน่ายหนังสือเรียนให้แก่กระทรวงศึกษาธิการผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์

2. มีการตรวจประเมินคุณภาพสื่อ (Textbook Authorization) สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั่วไป กระทรวงศึกษาธิการกำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อชี้แจงในที่ประชุมสำนักพิมพ์เอกชนให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและแนวทางการผลิตหนังสือเรียน โดยสำนักพิมพ์เอกชนต้องเสนอราคาจำหน่ายเพื่อขออนุมัติ พร้อมส่งตัวอย่างหนังสือ 2 บทแรก เข้าตรวจประเมินคุณภาพเบื้องต้น เพื่อคัดกรองก่อนคัดเลือกต้นฉบับที่เหมาะสมเข้ากระบวนการตรวจแบบเต็มขั้นต่อไป

3. กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้โรงเรียนสามารถเลือกซื้อหนังสือเรียนนอกบัญชีก็ได้และให้มีการซื้อหนังสือเรียนโดยตรงจากสำนักพิมพ์ โดยกระทรวงศึกษาธิการสามารถควบคุมดูแลไม่ให้มีราคาสูงเกินไปสมควร ทั้งนี้ให้มีการแจ้งจำนวนที่ต้องการไปยังสำนักพิมพ์ก่อนเพื่อให้มีการวางแผนการผลิตให้เพียงพอและทันเวลา

ประเทศฝรั่งเศส

การศึกษาดูงานเรื่อง การผลิต การจัดทำ การออกแบบหนังสือเรียน และนโยบายการเปิดเสรีทางการศึกษา ระหว่างวันที่ 25 – 31 สิงหาคม 2557 ณ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักพิมพ์ Hachette และสำนักพิมพ์ Pearson ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

1. การควบคุมคุณภาพสื่อการเรียนรู้

ประเทศฝรั่งเศสใช้หนังสือเรียนเป็นสื่อเสริมในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนเป็นผู้เลือกใช้สื่อหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็น สื่อตำราเรียนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์รูปแบบต่าง ๆ นำมาเรียบเรียงเป็นแผนการสอน โดยมีความเชื่อว่าครูเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสาขาวิชารวมถึงบริบทอื่น ๆ ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการให้ครูมีบทบาทหลักในการวิเคราะห์ และเลือกใช้สื่อได้อย่างอิสระ จึงเป็นกลไกหลักสำคัญในการควบคุมคุณภาพสื่อการเรียนการสอนในห้องเรียน

2. นโยบายการผลิตสื่ออย่างเสรี

กระทรวงศึกษาธิการแห่งชาติฝรั่งเศสสนับสนุนให้สำนักพิมพ์ผลิตสื่ออย่างเสรีตามหลักสูตรแกนกลาง โดยไม่มีการตรวจประเมินคุณภาพสื่อในชั้นเรียน ในทางปฏิบัติเป็นที่ทราบกันดีว่าครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้เลือกใช้สื่อ มีอิสระทางวิชาการและไม่ต้องการการชี้แนะหรือกำหนดให้ใช้สื่อหนังสือเรียนหรือสื่อการเรียนการสอนใด ๆ ครูสามารถเลือกใช้หนังสือเรียนได้อย่างอิสระบนพื้นฐานของหลักสูตรแกนกลาง หนังสือเรียนที่ไม่ได้คุณภาพหรือไม่ตรงตามหลักสูตรจึงไม่ถูกเลือกใช้ การควบคุมคุณภาพสื่อภายใต้ต้นนโยบายการผลิตสื่ออย่างเสรีจึงเป็นไปตามกลไกการตลาด

3. การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของสำนักพิมพ์เอกชน

สำนักพิมพ์การศึกษาของฝรั่งเศสมีการเตรียมพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงแห่งโลกยุคดิจิทัลอย่างพร้อมเพรียง มีการผลิตสื่อตอบสนองโลกแห่งการเรียนรู้และจินตนาการแบบใหม่โดยใช้อุปกรณ์พกพาอย่างโทรศัพท์มือถือและแท็บเล็ตที่เข้ามามีบทบาทในวงการศึกษามากขึ้น นอกเหนือจากคอมพิวเตอร์โดยผลิตเนื้อหา (content) ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น E-book สื่อเคลื่อนไหว (animation) หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็วจากทุกช่องทาง และตอบสนองต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของประเทศไทย

จากการศึกษาดูงานทำให้ได้แนวคิดในการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ โดยดำเนินการปฏิรูปสื่อการเรียนรู้ ให้มีการดำเนินงานจัดทำสื่อการเรียนรู้แนวใหม่พร้อม ๆ กับการปฏิรูปหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1. จัดทำสื่อต้นแบบหนังสือเรียนแนวใหม่ โดยนำแนวคิดทฤษฎี วิธีสอนต่าง ๆ มาผสมผสานกับเนื้อหา ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project – Based Learning) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – Based Learning) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเป็นฐาน (Process – Based Learning)

- รวบรวมงานวิจัย
- กำหนดรูปแบบพัฒนาหนังสือแนวใหม่
- จัดทำแนวความคิดหลัก (key concepts) ของกลุ่มสาระการเรียนรู้
- จัดทำโครงสร้างเนื้อหา ออกแบบเนื้อหาและรูปเล่ม

2. พัฒนาระบบการตรวจประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ของสำนักพิมพ์เอกชนส่วนนโยบายสื่อเสรี (จากระบบควบคุมฯ สู่ระบบกำกับติดตาม)

3. จัดทำคลังความรู้ในลักษณะศูนย์ดิจิทัล (digital center) เพื่อให้ครูผู้เรียนและผู้ปกครองสามารถใช้ร่วมกันได้ โดยขอความร่วมมือกับ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และสมาคมอีเลิร์นนิ่งแห่งประเทศไทย

4. จัดทำระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System) เป็นที่รวบรวมข้อมูลเพื่อช่วยครูในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วย สารการเรียนรู้ตามกลุ่มวิชาในหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอน วิธีวัดและประเมินผล สำหรับใช้เป็นตัวอย่างให้ครูใช้ตามความต้องการ โดยจัดทำเว็บไซต์เพื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะ

26

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องสถิติ
โดยใช้บริบทเป็นฐาน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนบ้านปางแม่ลอย จังหวัดลำพูน

โดย นายศักดิ์ชาย ขวัญสิน
ครู ค.ศ. 3 โรงเรียนบ้านปางแม่ลอย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

โรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ จังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำพูน เขต 1 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เปิดสอน ในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอยู่ในพื้นที่ภูเขาโอบล้อม โดยรอบ การเดินทางใช้เส้นทางเดียวคือถนนลาดยาง โรงเรียนห่างจากตัวอำเภอ 55 กิโลเมตร นักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ชุมชนบ้านปางแม่ลอบ เป็นชุมชนที่ค่อนข้างยึดขนบธรรมเนียมแบบดั้งเดิมของบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมา และผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม หาของป่า และ รับจ้างทั่วไป นักเรียนส่วนใหญ่ต้องช่วยเหลือผู้ปกครองทำงานบ้าน ช่วยเหลือ ครอบครัวในการดำรงชีวิตตามวิถีชาวบ้าน เช่น การหาฟืนเพื่อหุงหาอาหาร หาปลา เพื่อประกอบอาหาร ปลุกผักต่าง ๆ เป็นต้น และลักษณะของชุมชนในตำบล ทาแม่ลอบนั้นเป็นสังคมปิด เนื่องจากการเดินทางเข้าสู่ตำบลมีระยะทางไกล ทำให้คนในชุมชนไม่ค่อยได้รับข่าวสารเท่าที่ควร

จากประสบการณ์ของครูผู้สอน พบว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เนื้อหาสถิติในโรงเรียนบ้านปางแม่ลอบเป็นการสอนแบบบรรยายและให้ตัวอย่าง จากหนังสือเรียน ซึ่งเอกสารตำราเรียนที่ใช้ในโรงเรียนเป็นแบบที่ใช้กันทั่วไป มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับบริบทของภาคกลางและชุมชนในเมืองเป็นส่วนใหญ่ เช่น การยกตัวอย่างเกี่ยวกับราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 91 และดีเซลหมุนเร็ว หน้าปั๊มในกรุงเทพมหานครตั้งแต่ 10 มีนาคม 2555 ถึง 10 มิถุนายน 2556 และการยกตัวอย่างจำนวนเหรียญรางวัลการแข่งขันคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์โอลิมปิก ระหว่างประเทศ พ.ศ. 2552-2557 (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2557) และเนื้อหาขาดความต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมองว่าไม่สามารถ นำสิ่งที่เรียนในวิชาคณิตศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาได้

ในขณะที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาในเรื่องของสถิติโดยเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการกำหนดประเด็นปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูล การหาค่ากลางของข้อมูล การนำเสนอข้อมูลและการแปลความหมายของข้อมูล แล้วลงมือปฏิบัติจริง และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา แนวทางการเรียนการสอนสถิติในต่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงเนื้อหาแตกต่างไปจากเดิม โดยเน้นการใช้ข้อมูลจริงที่เกี่ยวข้องกับบริบทของนักเรียน มีการลงมือปฏิบัติจริง การใช้โครงงานและเทคโนโลยีต่าง ๆ ช่วยในการสอน (Lee. 2006; Aliaga, M.; et al.. 2005) เมื่อพิจารณาถึงการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสถิติของหลักสูตรในประเทศไทย พบว่าสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้พิจารณาปรับเปลี่ยนสาระสถิติโดยแนะนำครูผู้สอนให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงจากสถานการณ์จริง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนระเบียบวิธีการทางสถิติในเรื่องที่นักเรียนสนใจศึกษาและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาหรือวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2544)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บริบทเป็นฐาน Williams and Day (อ้างใน Darkwah. 2006) ได้แบ่งขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บริบทเป็นฐาน ออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ครูให้นักเรียนอภิปรายสถานการณ์ที่มีบริบทเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยอภิปรายร่วมกันเป็นกลุ่มซึ่งสมาชิกภายในกลุ่มควรมีความหลากหลาย เช่น คณะความสามารถในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ นักเรียนวิเคราะห์ร่วมกันและกำหนดในสิ่งที่นักเรียนอยากเรียนรู้ จากนั้นให้นักเรียนแสดงความคิด (Think Aloud) แลกเปลี่ยนอภิปรายร่วมกันเพื่อแสดงถึงความรู้เดิมของตนและช่องว่างของความรู้ที่มีอยู่เดิมของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งนักเรียนจะได้ถกเถียงและแลกเปลี่ยนความรู้กันภายในกลุ่ม และร่วมมือกันตั้งเป้าหมายพัฒนากลยุทธ์ให้เข้าถึงเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 2 ครูกระตุ้นให้นักเรียนควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ในขั้นที่ 1 ซึ่งรวมถึงการค้นหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกชั้นเรียน เช่น ใบความรู้ หนังสือเรียน เอกสาร ตำรา วรรณกรรม และการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งในขั้นตอนที่ 2 นี้ นักเรียนจะระบุถึงความแตกต่างในความเชื่อและสมมติฐานของตนเอง และการใช้คำถาม ทำไม อะไร อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการค้นพบคำตอบ

ขั้นตอนที่ 3 ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในกลุ่มอีกครั้งเพื่อแลกเปลี่ยน แบ่งปันข้อมูลและความคิดเห็นตลอดจนนำข้อมูลที่ได้มาแก้ไขสถานการณ์โดยครูจะคอยชี้แนะ ซึ่งนักเรียนยังคงใช้คำถาม ‘ทำไม’ ‘อะไร’ ‘อย่างไร’ อย่างต่อเนื่องในการวิพากษ์ความคิดเห็นของกันและกัน ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการสะท้อนคิดและการวิพากษ์วิจารณ์ของนักเรียนอีกด้วย ในตอนท้ายของขั้นตอนที่ 3 นักเรียนสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้และอภิปรายข้อมูลร่วมกันว่า สิ่งที่ได้จากการเรียนสามารถนำไปใช้ในอนาคตได้อย่างไร โดยครูเป็นผู้ประเมินว่านักเรียนได้เรียนรู้อะไรจากการแก้ไขสถานการณ์จากแหล่งเรียนรู้ที่มีในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งได้แก่ คอกหมูหลุม โรงเพาะเห็ดนางฟ้า โรงเลี้ยงไก่ไข่ บ่อเลี้ยงปลา ชมรมข้าวซ้อมมือ แปลงผักสวนครัว โรงเลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ บ่อปุ๋ยหมัก

โดยที่กลุ่มที่ 1 เลือกบ่อเลี้ยงปลา และศึกษาความต้องการบริโภคปลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มที่ 2 เลือกชมรมทำข้าวซ้อมมือ และเปรียบเทียบจำนวนการจำหน่ายข้าวซ้อมมือใน 1 สัปดาห์

กลุ่มที่ 3 เลือกโรงเลี้ยงไก่ไข่ โดยศึกษาเกี่ยวกับปริมาณไข่ไก่ที่ผลิตได้ใน 1 วัน แยกเป็นตามขนาดของไข่

กลุ่มที่ 4 เลือกคอกหมูหลุม โดยศึกษาปริมาณอาหารที่ใช้เลี้ยงหมูในช่วง 5 เดือน

กลุ่มที่ 5 เลือกแปลงผักสวนครัว โดยศึกษาความต้องการบริโภคผักสวนครัวของคณะครูโรงเรียนบ้านปางแม่ลอบ

และกลุ่มที่ 6 โรงเพาะเห็ดนางฟ้า โดยศึกษาปริมาณเห็ดนางฟ้าที่เก็บได้ใน 1 สัปดาห์

ขั้นตอนที่ 4 ครูให้นักเรียนสะท้อนคิดเกี่ยวกับบทบาทของนักเรียนในการเรียนรู้และวิพากษ์วิจารณ์กระบวนการทำงานกลุ่ม นักเรียนจะต้องสะท้อนคิดในสิ่งที่ตนได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่ใช้บริบทเป็นฐานว่าได้รับความรู้ประสบการณ์อย่างไร และสามารถนำความรู้ไปใช้ในอนาคตได้อย่างไร โดยการนำข้อมูลที่ได้มาหาค่ากลางของข้อมูลและนำเสนอข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมกับแปลความหมายของข้อมูลนั้น แล้วนำเสนอผลงานที่ได้เก็บรวบรวมมาจัดนิทรรศการนำเสนอผลงานทางสถิติ

สรุปผลที่เกิดกับนักเรียน

นักเรียนเกิดความตื่นตัวในการเรียนรู้ สนใจเข้าร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น และได้เรียนรู้จากของจริง ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และจดจำสามารถนำกิจกรรมเหล่านี้ไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน สิ่งเหล่านี้สร้างความสนใจให้กับนักเรียนและนักเรียนเห็นประโยชน์ของวิชาคณิตศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

1. กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละชั่วโมง อาจมีบางชั่วโมงใช้เวลานานมาก โดยเฉพาะกิจกรรมที่นักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ตามที่กลุ่มตนเองสนใจ ซึ่งครูผู้สอนต้องวางแผนทั้งกิจกรรมและกำหนดเวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรมของนักเรียนให้ดี นอกจากนี้ควรควบคุมหรือกระตุ้นให้นักเรียนรักษาเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละชั่วโมง

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บริบทเป็นฐานนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ได้ตามความเหมาะสมกับนักเรียนและบริบทของโรงเรียน และชุมชนที่นักเรียนอาศัย ดังนั้นควรจัดสถานการณ์ให้กับนักเรียนตามบริบทของโรงเรียนและชุมชนนั้น ๆ

3. การจัดสาระการเรียนรู้โดยมีการลำดับเนื้อหาใหม่ จะทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง เห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหานั้น ๆ และสอดคล้องกับบริบทของนักเรียน โรงเรียนและชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2557). หนังสือเรียน
สาระการเรียนรู้พื้นฐาน คณิตศาสตร์ เล่ม 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้
คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2544). คู่มือครูสาระ
การเรียนรู้พื้นฐานคณิตศาสตร์ สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Aliaga, M.; et al. (2005). “Guidelines for Assessment and
Instruction in Statistics Education (GAISE) college report.”.
Retrieved December 4, 2009, from
<http://it.stlawu.edu/~rlock/gaise/GAISECollege.pdf>
- Darkwah, V. A. (2006). Undergraduate Nursing Student’ Level
of Thinking and Self – Efficacy in Patient Education in
a Context-Based Learning Program. Dissertation.
Canada: University of Alberta.
- Lee, P. Y. (2006). Teaching Secondary School Mathematics
A Resource Book. New York: McGraw - Hill.

40

แนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4H

โดย นายชอภกิจ กนกหงส์
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนา Core Smart Trainer “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระหว่างวันที่ 3 - 4 พฤษภาคม 2559 ณ ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการ จังหวัดนนทบุรี และเข้าร่วมชมการสาธิตกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนา 4H เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในระหว่างนั้นก็พยายามทำความเข้าใจกับแนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4H ซึ่งเป็นประเด็นหลักในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้

“แนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4H” ได้นำเสนอรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) และแนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4H หัวข้อสุดท้ายนี้เป็นประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ

การจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นั้น เป็นการปรับการเรียน เปลี่ยนการสอนของครู โดยลดเวลาสอนด้วยการบรรยายที่เน้นความจำให้น้อยลง แต่เพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้นตามความถนัด ความสนใจ และเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

กรอบแนวคิดของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ทำความเข้าใจกับกรอบแนวคิดของการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่มีแนวคิดมาจากแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เช่น แนวทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยคณะกรรมการมานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 แห่งยูเนสโก มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการจัดกิจกรรม

แนวคิดที่นำมาใช้ในการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรม
“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

แนวทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยคณะกรรมการมานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 แห่งยูเนสโก ซึ่งได้จัดทำรายงาน “การเรียนรู้: ชุมทรัพย์ในตน” (Learning : The Treasure Within) ซึ่งมีสาระสำคัญตอนหนึ่งที่กล่าวถึง “สี่เสาหลักทางการศึกษา” (The Four Pillars of Learning) ที่เป็น

หลักการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยการเรียนรู้ 4 ลักษณะ ได้แก่

1) การเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to know) เป็นการเรียนรู้เพื่อเตรียมเครื่องมือทางปัญญาสำหรับความเข้าใจโลกที่มีความซับซ้อน และเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด การแสวงหาความรู้ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผสมผสานทั้งความจำ ความคิดสร้างสรรค์ การค้นหาเหตุผล การแก้ปัญหา และการคิดวิเคราะห์

2) การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง (Learning to do) เป็นการเรียนรู้เพื่อให้มีสมรรถนะหรือทักษะขั้นสูงสำหรับประกอบอาชีพ เป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างความรู้ทั้งทางทฤษฎี การฝึกปฏิบัติ และทักษะทางสังคม ได้แก่ ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การทำงานเป็นทีม มนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับโลกของการทำงานและการใช้ชีวิตในสังคม รวมทั้งความสามารถในการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ความพร้อมรับความเสี่ยงที่เกิดจากการทำงาน และการจัดการความขัดแย้ง

3) การเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to Be) การศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านจิตใจ ศิลปกรรม สติปัญญา วัฒนธรรม และร่างกาย เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ สุนทรียภาพ คุณธรรม จิตสาธารณะ ทักษะทางร่างกายและสังคม การคิดวิเคราะห์ ความมีเหตุผล ความสามารถในการตัดสินใจ และความรับผิดชอบ

4) การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันและการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Learning to Live Together) เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เคารพสิทธิของผู้อื่นและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เข้าใจหลักการและมีความเป็นประชาธิปไตย มีความเข้าใจและเคารพความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ของแต่ละบุคคลในสังคม

แผนการศึกษาแห่งชาติ ที่กำหนดเป้าหมายเชิงคุณภาพคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ให้เป็น คนเก่ง คนดี และมีความสุข แนวทางในการจัดการศึกษาโดยจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน และแนวทางการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ โดยจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน มีปัญญา เป็นคนดี และมีความสุข มีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ครบทั้ง 5 สมรรถนะ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบทั้ง 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นคนไทย 8) มีจิตสาธารณะ

แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ โดยอาศัยพื้นฐานแนวคิดของ Bloom's Taxonomy of Educational Objectives ซึ่งประกอบด้วยการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) โดยบลูมเชื่อว่าการเรียนการสอนที่จะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนแน่นอนเพื่อให้กำหนดและจัดกิจกรรมการเรียน รวมทั้งการวัดและประเมินผลได้อย่างถูกต้อง

และแนวคิดของ**การจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน** (Active Learning) ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนได้มากและนาน เพราะกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองที่เก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน

กับครูผู้สอนและสิ่งแวดล้อม ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนครอบคลุมวิธีการจัดการเรียนรู้หลากหลายวิธี เช่น

- การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning)
 - การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experimental Learning)
 - การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning)
 - การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning)
 - การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking-Based Learning)
- ฯลฯ

รูปแบบวิธีการที่นำเสนอเป็นตัวอย่างนี้ มีพื้นฐานแนวคิดที่สำคัญ นั่นคือให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเรียนรู้ของตนเอง

แนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ดังนั้น เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามกรอบแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4H และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ Active Learning สามารถนิเทศ ติดตามการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้ทำหน้าที่นิเทศ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4H ได้แก่ Core Smart Trainer ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่เป็น Smart Trainer นอกจากนี้ยังมีศึกษานิเทศก์ในเขตพื้นที่การศึกษา และผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนนำร่องตามโครงการบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ สะท้อนความคิด สนับสนุน กระตุ้นและสร้างขวัญกำลังใจ สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4H สำหรับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา” มีแนวทางดังนี้

- การนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านสมอง (Head) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า
- การนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านคุณลักษณะ และค่านิยม (Heart) เพื่อส่งเสริม พัฒนาและปลูกฝังค่านิยม จิตสำนึก ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นนิสัย และมีสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม

- การนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะปฏิบัติ (Hand) เพื่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของผู้เรียนเพื่อสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีวิต และทักษะชีวิตของผู้เรียนผ่านกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียน ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล กิจกรรมฝึกการทำงาน ฝึกทักษะอาชีพจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และการอยู่อย่างพอเพียง

- การนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านสุขภาพ (Health) เพื่อการพัฒนาให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายแข็งแรง และมีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ

ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาในการนิเทศการจัดกิจกรรม ได้แก่

- **แผนการจัดกิจกรรม** มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มกิจกรรม วัตถุประสงค์ การออกแบบกิจกรรม และการประเมินผล

- **การจัดกิจกรรม** มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้เรียน การพัฒนาระดับพฤติกรรมที่ต้องการของผู้เรียน การเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน และความสุขในการลงมือปฏิบัติกิจกรรม

- **การสะท้อนผลการจัดกิจกรรม** โดยใช้ AAR (After Action Review) องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ จุดเด่นของกิจกรรม จุดที่ต้องปรับปรุง และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

กล่าวโดยสรุป การนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4H นั้น เป็นการนิเทศกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ผู้มืบทบาทหน้าที่ในการทำหน้าที่นิเทศสามารถนำไปใช้ เพื่อชี้แนะ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครูที่จะจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด และแนวทางการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4H เพื่อช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับบริบทของแต่ละกิจกรรม โดยผู้เขียนเห็นว่า รูปแบบการนิเทศแบบชี้แนะ (Coaching) มีความเหมาะสมกับการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา 4H โดยมีขั้นตอนหลักที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการเตรียมการก่อนการให้คำชี้แนะ 2) ขั้นตอนการดำเนินการให้คำชี้แนะ และ 3) ขั้นตอนการสรุปผลให้คำชี้แนะ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญที่สุดเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **แนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนา 4H**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559)**. กรุงเทพฯ: สกศ.
- Zhou, Nanzhao; & Sun, Yunxiao. (2001). **Toward Learning Society: Building Four Pillars of Learning**. Beijing: Beijing Press.

52

การจัดการเรียนรู้ รายวิชาชีพครูในโรงเรียน

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุริน ชุ่มสาย ณ อยุธยา
อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

การจัดการเรียนรู้รายวิชาชีววิทยาในโรงเรียน ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการเรียนรู้รายวิชาชีววิทยาในโรงเรียนโดยให้นิสิตได้ฝึกการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในบริบทจริง ทำให้นิสิตมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรกับผู้บริหารและครูในโรงเรียน นิสิตได้รับประสบการณ์ตรงเพราะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้บริหารและครูฝ่ายวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนก็ได้แนวคิดใหม่ ๆ จากนิสิตรุ่นใหม่ในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสมกับนักเรียนในศตวรรษที่ 21

วิธีการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

1. นิสิตศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ประเภทของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร และหลักสูตรสถานศึกษา
2. นิสิตศึกษานโยบายการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ 2545 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มาตรฐานการศึกษา ตัวชี้วัดชั้นปี และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1. ผู้เขียนประสานงานกับโรงเรียนที่จะนำนิสิตไปจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน จำนวน 7 โรงเรียน
2. แบ่งกลุ่มนิสิตกลุ่มละ 10 คน เพื่อไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มละ 1 โรงเรียน
3. นิสิตและบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น บริบทท้องถิ่น/โรงเรียน และข้อจำกัดต่าง ๆ
4. นิสิตและบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ปรัชญา สมรรถนะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน มาตรฐานของผลผลิตของโรงเรียนเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับเหตุการณ์และนโยบายในปัจจุบัน
5. นิสิตกำหนดรูปแบบและโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษา
6. นิสิตจัดทำคำอธิบายรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และแต่ละชั้นปีให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน และตัวชี้วัด
7. นิสิตกำหนดการบริหารจัดการหลักสูตรและแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นกระบวนการคิด
8. นิสิตออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของแต่ละชั้นปีและเขียนจุดประสงค์และขั้นตอนในการทำกิจกรรมทุกกิจกรรมและวิธีการประเมินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์
9. นิสิตกำหนดการวัดและประเมินผลของหลักสูตรสถานศึกษา และเกณฑ์การจบหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

1. นำเสนอหลักสูตรสถานศึกษาต่อผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนเพื่อขอข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา
2. นิยตินำข้อเสนอแนะของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนมาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาแล้วมอบให้โรงเรียนนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความคิดเห็นของนิสิตและการสัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน

1. ประเมินความคิดเห็นของนิสิตในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจากบริบทจริงในโรงเรียน
2. สัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นในการที่นิสิตมาเรียนรู้วิชาชีพครูในโรงเรียนและสรุปความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์

ผลการประเมินความคิดเห็นของนิสิต

ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในบริบทจริงในโรงเรียน

ตอนที่ 1 สรุปการประเมินความคิดเห็น

จากผลการประเมินความคิดเห็นของนิสิตในประเด็นต่าง ๆ จากแบบประเมินโครงการโดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดสูงที่สุดอันดับหนึ่ง คือ โครงการนี้มีประโยชน์ต่อการเรียนในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตรคิดเป็นร้อยละ 53.85 ประเด็นที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดคือสามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในบริบทจริงของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามกระบวนการที่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 66.15 รองลงมาคือได้ศึกษาและวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 63.08 หลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนได้และการฝึกปฏิบัติจริงทำให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ คิดเป็นร้อยละ 52.31

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะสำหรับโครงการ สรุปได้ดังนี้

1. ควรออกไปลงพื้นที่ตามโรงเรียนให้มากกว่านี้
2. เป็นโครงการที่ดี เนื่องจากมีการปฏิบัติจริง ทำให้ได้ความรู้จริงไม่ใช่เพียงความรู้ในห้องเรียน นิสิตได้ฝึกการทำโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียน
3. อยากให้มีโครงการแบบนี้อีก
4. ควรให้ผู้เรียนได้เรียนครบทุกกระบวนการในการทำหลักสูตรทั้งหมดก่อน เพื่อจะได้เข้าใจทุกกระบวนการ

สรุปการสัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่นิสิตไปร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สรุปได้ว่า

ประโยชน์ที่โรงเรียนได้รับ

1. โรงเรียนมีมุมมองกว้างขึ้นจากที่มีวงความคิดจำกัด
2. โรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรน้อย ทุนเวลา โดยนำงานของนิสิตไปใช้ได้ นำไปต่อยอดได้
3. โรงเรียนได้ประโยชน์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับมหาวิทยาลัย ทำให้โรงเรียนกับมหาวิทยาลัยได้ประสานสัมพันธ์กัน
4. โรงเรียนได้ข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมจากมหาวิทยาลัย

ประโยชน์ที่นิสิตได้รับ

1. นิสิตได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคลากรในโรงเรียน
2. นิสิตได้ประสบการณ์ตรง ได้ปฏิบัติจริง ทำให้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

ข้อเสนอแนะจากโรงเรียน

1. ต้องระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยของนิสิต

การจัดการเรียนรู้รายวิชาชีพรูในโรงเรียนทำให้นิสิตได้ฝึกปฏิบัติในบริบทจริง ทำให้มีความรู้และประสบการณ์ตรงซึ่งจะเป็นความรู้ที่ยั่งยืนติดตัวนิสิตไป นิสิตสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้ในอนาคต โรงเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนิสิตและอาจารย์ผู้สอน ทำให้การปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาดีขึ้น ซึ่งถือว่าได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย โรงเรียนกับมหาวิทยาลัยได้เป็นเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษาาร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุริน ชุมสาย ณ อยุธยา. (2552). **การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

ขอขอบคุณ ภาพประกอบบทความ

หน้า 52 54 56 และ 58

จาก สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการ

และมาตรฐานการศึกษา

62

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา
โรงเรียนพัฒนาประชากรุปถัมภ์
อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่

โดย นายปิยพงศ์ วงศ์อรินทร์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ความสำคัญและความเป็นมา

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่มุ่งกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา โดยมีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต หลักสูตรแกนกลางเป็นกรอบทิศทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน

ในปีการศึกษา 2551 สถานศึกษาต้องนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยอาศัยแนวทางจากหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องหลายโรงเรียนที่ได้ไปศึกษาดูงานมา โดยทางฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการ คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนศิษย์เก่า และชุมชนที่ได้รับเชิญเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อมาเมื่อนำหลักสูตรไปใช้ (คำสั่งโรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ที่ 121/2554 ลว. 13 ก.ค. 54) ปัญหาที่ตามมามีมาก ต้องปรับปรุงแก้ไขทุกปีตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ซึ่งมีทั้งสาระการเรียนรู้พื้นฐาน สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ใหม่ที่ครูเป็นผู้ร่างกฎเกณฑ์ เนื้อหาสาระ วิธีการวัดผลประเมินผล ตลอดจนวิธีการตัดสินผ่านไม่ผ่าน ครูไม่มีประสบการณ์ในการจัดมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ในหลักสูตร จึงทำให้เกิดปัญหาตามมา สรุปได้ดังนี้ (โรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์. 2554)

ปัญหาของครู

1. เนื้อหาสาระย่อยในแต่ละรายวิชาที่สอนมีมากเกินไปไม่สัมพันธ์กับเวลาที่จัดสอน
2. ปัญหาการขาดแคลนแบบเรียน ตำรา หนังสืออ่านเพิ่มเติม และสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ
3. ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความชำนาญในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ รายปี รายภาค และด้วยภาระงานที่มีมากทำให้ครูส่งแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ทันตามกำหนดเวลา

ปัญหาของโรงเรียน

1. โรงเรียนแก้ปัญหาการขาดแคลนครูโดยให้ครูจากกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นมาช่วยสอนในรายวิชาที่ไม่ใช่วิชาเอก เช่น การแก้ปัญหาการขาดครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยให้ครูจากกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นมาช่วยสอน ทำให้ครูที่มาช่วยสอนขาดความมั่นใจในการจัดเตรียมเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน
2. กระบวนการวัดผลและประเมินผลยังไม่ชัดเจนมีการปรับเปลี่ยนระดับผลการเรียนทำให้ครูต้องมีการแก้ไขแบบประเมินผล โดยปรับแก้ผลการเรียนเดิมของนักเรียนให้สอดคล้องตามเกณฑ์การวัดและประเมินผลแบบใหม่ของฝ่ายทะเบียน และฝ่ายบริหารงานวิชาการ
3. ครูหลายคนได้ประเมินผลให้นักเรียนสอบตกเป็นจำนวนมากและไม่ได้ติดตาม เมื่อนักเรียนมาสอบแก้ตัวทำให้นักเรียนมีผลการเรียนเป็น 0 ร และสอบตกซ้ำปี ส่งผลให้นักเรียนไม่จบหลักสูตรทั้งช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

ปัญหาของนักเรียน

นักเรียนมีการบ้านมากในแต่ละวัน เพราะครูผู้สอนแทบทุกรายวิชาจะสั่งการบ้านทั้งแบบฝึกหัด รายงานและโครงงาน จนนักเรียนเกิดความเครียด

เรียนอย่างมีความสุข ดังที่ ปัญญา ทรงเสรี (2544: 6) กล่าวว่า เด็ก ๆ ต่างร้อง
ประสานเสียงเป็นหนึ่งเดียว เพื่อระบายความอัดอั้นตันใจบนเวทีเด็ก ณ ศูนย์การประชุม
แห่งชาติสิริกิติ์ “...นักเรียนเป็นฝา วิชาเป็นตะปู ครูเป็นค้อน ตอกเอา ตอกเอา...”
ทำให้มองเห็นภาพว่า นักเรียนรู้สึกเจ็บปวด ไม่มีความสุขกับวิธีของคุณครูทั้งหลาย
ตรงกันข้ามกับเป้าประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นให้นักเรียน
เป็น คนดี มีปัญญาและมีความสุข แม้ว่ารัฐบาลจะดำเนินการปฏิรูปการศึกษาแล้ว
แต่สภาพปัญหาการเรียนการสอนแบบเดิมยังมีอยู่

เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ อำเภอนองม่วงโขง จังหวัดแพร่ ได้ใช้มาช่วงระยะหนึ่ง คือ ปีการศึกษา 2553 – 2554
ได้เกิดปัญหาจากทั้งกลุ่มครูผู้สอน นักเรียนปัจจุบัน และนักเรียนที่สำเร็จการ
ศึกษาช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ตามหลักสูตรใหม่รุ่นแรก แสดงว่าหลักสูตรของ
โรงเรียนที่นำไปใช้ยังไม่เหมาะสม ดังนั้นจึงสมควรทำการประเมินหลักสูตรกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ผลการประเมินนั้นมาเป็นแนวทาง
ในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการประเมินทั้งระบบตั้งแต่บริบท ปัจจัย
เบื้องต้น กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ และผลผลิต ซึ่งก็คือผลสำเร็จของนักเรียน
ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ แล้วนำผลมาประเมินว่า แต่ละขั้นตอนมี
ความเหมาะสม สามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง อันจะ
นำไปสู่การปรับปรุง ส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรได้ถูกต้อง สามารถนำไป
ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินความพอเพียงของปัจจัยนำเข้าที่นำไปสู่การบริหารจัดการ
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนพัฒนาประชา
อุปถัมภ์

2. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้
8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์

3. เพื่อประเมินคุณภาพของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร
กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์
ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ในปีการศึกษา 2554

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย ประเมินการใช้หลักสูตร (Evaluative Research)
ใช้การวิจัยแบบประเมินวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP Model) โดยประเมินหลักสูตรในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- **ด้านบริบท** ประเมินความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
ในเรื่องของวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างรายวิชา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์

- **ด้านปัจจัยเบื้องต้น** ประเมินความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์และ
ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน/บุคลากร/งบประมาณ ซึ่งเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่นำไปสู่
การบริหารจัดการหลักสูตร

- **ด้านกระบวนการ** ประเมินปัญหาของโครงสร้าง การบริหารหลักสูตร
และการใช้หลักสูตร ในกระบวนการดำเนินการของหลักสูตรสถานศึกษา

- **ด้านผลผลิต** ประเมินคุณภาพผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา ในด้าน
การจัดการศึกษาและคุณภาพของนักเรียน ตามหลักสูตรสถานศึกษา

กลุ่มประชากร คือ สมาชิกที่เลือกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ อำเภอนองม่วงโขง จังหวัดแพร่ รวมทั้งสิ้น 432 คน ได้แก่

- กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหารงบประมาณและแผนงาน ฝ่ายบริหารงานบุคคล ฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายบริหารวิชาการ รวม 6 คน ซึ่งใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง
- คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 20 คน ซึ่งใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง
- ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จำนวน 8 คน ซึ่งใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง
- คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 10 คน ซึ่งใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง
- นักเรียน จำนวน 210 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบตามสะดวก (Convenient Samples)
- ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 210 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบตามสะดวก (Convenient Samples)

สรุปผลการประเมิน

ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ จังหวัดแพร่ ตามรูปแบบของการประเมินแบบชิป พบว่า

ด้านบริบท

วิสัยทัศน์ของหลักสูตร มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีเอกลักษณ์ชัดเจน มีความสอดคล้องกับสภาวะ/ ข้อเท็จจริงในปัจจุบัน และสามารถสร้างศรัทธาจุดประกายความคิดของบุคลากร อยู่ในระดับมาก

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

โครงสร้างของหลักสูตร มีรายวิชาเพิ่มเติม มีหน่วยการเรียนรู้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มีหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการกับวิถีชีวิตของผู้เรียน มีรายวิชาพื้นฐาน หน่วยการเรียนรู้ตรงตามโครงสร้างของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดสัดส่วนระหว่างเวลาและสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมทุกช่วงชั้น สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในระดับมาก

รายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการกำหนดอัตราส่วน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสม กำหนดเวลา และจำนวนหน่วยกิตเหมาะสม มีการระบุกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมและวิธีการประเมินครบทั้งด้านความรู้ (K) ทักษะกระบวนการ (P) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในระดับมาก

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ มีความเหมาะสม มีการกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการชัดเจนทุกช่วงชั้นและกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม และด้านกระบวนการ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ระดับมาก

ด้านปัจจัยเบื้องต้น

วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ มีความเพียงพอของสำนักงานกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นห้องทำงานครู โต๊ะครู และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ส่วนวัสดุอุปกรณ์ที่ครูเห็นว่าไม่เพียงพอ มีน้อยไป คือ คอมพิวเตอร์ และคู่มือครู แบบเรียนตามสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

สื่อการเรียนการสอน บุคลากร งบประมาณในการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาของโรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ มีความเพียงพอในด้าน ห้องศูนย์สื่อ โพรเจคเตอร์ ป้ายนิเทศ เครื่องขยายเสียงและห้องเรียนเฉพาะวิชา ส่วนสื่อการเรียนการสอนที่ครูเห็นว่าไม่เพียงพอ มีน้อยไป คือ คอมพิวเตอร์ และคู่มือครู แบบเรียน เครื่องเล่นเทป เครื่องเล่นซีดี ดีวีดี และงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร จากทางโรงเรียนและองค์กรภายนอก

ด้านกระบวนการ

โครงสร้างของหลักสูตร มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ในประเด็น จำนวนหน่วยกิตไม่สัมพันธ์กับเนื้อหา หลักสูตรขาดความเป็นสากล หลักสูตร แกนกลางเขียนไว้กว้างเกินไป และการจัดชั่วโมงสอนให้สัมพันธ์กับเนื้อหาสาระ

การบริหารหลักสูตร มีปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ในประเด็นการจัดครูผู้สอนตรงตามความถนัดและวิชาเอก ระดับปานกลางในประเด็นโรงเรียน ได้รับการสนับสนุนวิทยากรพิเศษ

ปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ น้อยถึงค่อนข้างมาก โดยมีปัญหาสูงสุด ในประเด็นครูใช้วิธีการสอนแบบสั่งให้ นักเรียนอ่านหนังสือและทำแบบฝึกหัด ทำให้นักเรียนขาดความเข้าใจในบทเรียน ปัญหาในระดับปานกลางในประเด็นครูไม่ได้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ก่อนทำการสอน

ด้านผลผลิต

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนพัฒนา ประชาอุปถัมภ์ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตด้านการจัดการศึกษาตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ โดยรวมอยู่ใน ระดับความพึงพอใจมากถึงพอใจเป็นอย่างมาก โดยเห็นว่่านักเรียนโรงเรียนพัฒนา ประชาอุปถัมภ์มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี คือ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปว่าจัดการเรียนการสอน
ได้ดี มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คุณภาพของนักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร
สถานศึกษา โรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับ
พึงพอใจมากถึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง โดยเห็นว่านักเรียนมีสุขภาพและพลานามัยที่ดี
มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น มีความคิด
ริเริ่มสร้างสรรค์ มีลักษณะความเป็นผู้นำ กล้าแสดงออก มีส่วนร่วมในกิจกรรม
ต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน แจ่มใสร่าเริง มีมนุษยสัมพันธ์ ตลอดจนมีความรู้
ความสามารถในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผล

ด้านบริบท

1. จากการประเมินวิสัยทัศน์ของหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีเอกลักษณ์ชัดเจน มีความสอดคล้อง กับสภาพการณ์ ข้อเท็จจริงในปัจจุบันและสามารถสร้างศรัทธา จุดประกาย ความคิดของบุคลากร อยู่ในระดับมาก ซึ่งถือว่าเป็นวิสัยทัศน์ที่มุ่งหวังจะปลูกฝัง ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามหลักสูตร ซึ่งจากการดำเนินการหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2554 พบว่าโรงเรียนได้รับการยอมรับจากสังคมและ ชุมชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักเรียนสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้มากขึ้น (รายงานคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2554) นักเรียนมีคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ตามที่ชุมชนต้องการ นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งถือได้ว่านักเรียนที่จบจากโรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์มีคุณภาพทั้งด้าน การเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการทำงาน ตามเป้าประสงค์ที่หลักสูตร สถานศึกษาต้องการ คือ “ผู้เรียนเป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ มีสุนทรียภาพ มีวัฒนธรรม อยู่ในสังคมไทยและประชาคมอาเซียนได้อย่างมีความสุข มีศักยภาพ ในการศึกษาต่อ”

2. เมื่อพิจารณาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละข้อแล้ว พบว่า มีความ เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ซึ่งจุดมุ่งหมายที่หลักสูตร กำหนดนั้น ครอบคลุมให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนา ทางด้านพุทธิพิสัย (Knowledge) ได้แก่ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ ในด้านทักษะกระบวนการ (Process) ได้แก่ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติ งานในสถานประกอบการ การนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้กับ ชีวิตประจำวัน ส่วนด้านจิตพิสัย (Attitude) ได้แก่ การตระหนักถึงความสำคัญ

ของวัฒนธรรม สถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี เห็นคุณค่าอนุรักษภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจ วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถเลือกใช้ทรัพยากร ในการผลิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับอย่างคุ้มค่า และภูมิใจในความเป็นไทย แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สอดคล้องกับ อารัง บัวศรี (2532: 147) ที่กล่าวว่า หลักสูตรต้องสอดคล้องกับปรัชญา หรืออุดมการณ์ของ สังคม ต้องสอดคล้องและส่งเสริมค่านิยมของสังคม ต้องสนองความต้องการ และแก้ปัญหาของสังคม ต้องสนองความต้องการของผู้เรียน

3. โครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ มีลักษณะโครงสร้างแบบหน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาพื้นฐานและวิชาเพิ่มเติม จากการ ประเมินโครงสร้างของหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสม สอดคล้องกับโครงสร้าง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีรายวิชาพื้นฐาน หน่วยการเรียนรู้ครบตามโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีหน่วย การเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับ ความ ต้องการของท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดทำหลักสูตร ได้แต่งตั้งคณะกรรมการหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องหลักสูตร ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในการจัดทำรายวิชา อัตราส่วนของจำนวนหน่วยกิต ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อัตราส่วนของ รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม รวมถึงการมีแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นก่อน การจัดทำหลักสูตรและมีการปรับปรุงหลักสูตรระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในปีการศึกษา จึงส่งผลให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและมีการ บูรณาการเพิ่มมากขึ้น

4. จากการประเมินรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า มีการกำหนดเวลา และจำนวนหน่วยกิตเหมาะสม มีการระบุกิจกรรม

การเรียนรู้ และวิธีการประเมินครบทั้งด้านความรู้ (K) ทักษะกระบวนการ (P) และด้านคุณลักษณะ (A) สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับบุญชม ศรีสะอาด (2537: 34 – 36) กล่าวว่าหลักเกณฑ์ในการเลือกรายวิชาต้องคำนึงถึง ความถูกต้อง ทันสมัย ความสำคัญในด้านการอยู่รอด การนำไปใช้อย่างกว้างขวาง การพัฒนาความคิดวิเคราะห์และการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ความสนใจของผู้เรียนและความสามารถเรียนรู้

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา มีความเหมาะสม มีการกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาไว้ชัดเจน ทุกช่วงชั้น และกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์และด้านกระบวนการ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ซึ่งทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยได้นำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางฯ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ และสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในวันประชุม ผู้ปกครองนักเรียนมาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนดังกล่าว จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้มีความเหมาะสม

ด้านปัจจัยเบื้องต้น

1. วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีความเพียงพอ ซึ่งได้แก่ ห้องทำงานของครู โต๊ะครู โทรทัศน์ และมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนได้กำหนดนโยบายด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีโครงการพัฒนาอาคารสถานที่และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เพียงพอ กับความต้องการ

ส่วนวัสดุอุปกรณ์ที่ครูผู้สอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้เห็นว่าไม่เพียงพอ น้อยไป คือ คอมพิวเตอร์และคู่มือครู แบบเรียน ตำรา โดยโรงเรียนได้บริการห้องคอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ต จำนวน 2 ห้องเรียน มีห้องอินเทอร์เน็ตบริการสำหรับนักเรียนและครู โรงเรียนได้ติดตั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้นักเรียนและครูใช้ตลอดทั้งวัน โดยกำหนดเป็นนโยบายด้านการปฏิรูปการศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้กลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงได้จัดซื้อหนังสือเรียน ตำราเรียน และคู่มือครูน้อยลงตามไปด้วย ซึ่งการประเมินข้อนี้ ครูผู้สอนนำมาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของครูผู้สอนที่พึงปรารถนา ดังประเสริฐ ศศิธรโรจนชัย (2540: 123) กล่าวว่าไว้ว่าครูต้องเตรียมการสอน เตรียมสื่อ กระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามจากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในเกณฑ์ดีเป็นส่วนใหญ่ แสดงให้เห็นว่าบุคลากรสามารถช่วยให้นักเรียนผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดีได้

2. สื่อการเรียนการสอน บุคลากร งบประมาณในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีความเพียงพอในด้าน เครื่องโปรเจคเตอร์ โต๊ะครู ป้ายนิเทศ เครื่องขยายเสียง แหล่งเรียนรู้ ตามที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 1 โรงเรียนได้กำหนดนโยบายด้านอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยได้มีโครงการพัฒนาอาคารสถานที่และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการจัดโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการ ส่วนสื่อการเรียนการสอน บุคลากร งบประมาณที่ครูเห็นว่าไม่เพียงพอ น้อยไป คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เอกสาร ตำรา คู่มือครู เครื่องเล่นดีวีดี ซีดี และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากทางโรงเรียน และองค์กรภายนอก

ด้านกระบวนการ

1. โครงสร้างของหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ในประเด็นจำนวนหน่วยกิตไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาสาระ หลักสูตรขาดความเป็นสากล หลักสูตรแกนกลางเขียนไว้กว้างเกินไป และการจัดชั่วโมงสอนให้สัมพันธ์กับเนื้อหาสาระมีปัญหาในระดับน้อย อาจเป็นเพราะในการจัดทำหลักสูตรประกอบด้วยครูผู้สอนที่มีความชำนาญการพิเศษและครูชำนาญการที่ปฏิบัติหน้าที่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ นอกจากนี้ในการจัดทำหลักสูตรยังได้ยึดหลักสูตรแกนกลาง เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่และข้อมูลพื้นฐานในเรื่องความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เรียนมาเป็นตัวกำหนดโครงสร้างหลัก ทั้งในด้านวิชาพื้นฐาน วิชาเพิ่มเติมที่ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจและความถนัด จึงส่งผลให้โครงสร้างของหลักสูตรในประเด็นการจัดชั่วโมงสอนให้สัมพันธ์กับเนื้อหาสาระ มีปัญหาน้อยมาก

2. การบริหารหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ในประเด็นที่จัดครูผู้สอนตรงตามความถนัด วิชาเอก โรงเรียนได้รับการสนับสนุนวิทยากรพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ นักเรียนบางกลุ่มยังขาดวินัยในตนเอง สะท้อนให้เห็นปัญหาของการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้โรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์เป็นโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ดังนั้นในการอบรมพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ จะมีการกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมครั้งละ 1-2 คน จึงทำให้ครูหลายคนขาดโอกาสที่จะเข้ารับการอบรมดังกล่าว แต่โรงเรียนแก้ปัญหาโดยให้ผู้เข้ารับการอบรมมาขยายผลให้เพื่อนครูได้รับทราบด้วย อย่างไรก็ตาม ผลการประเมินข้อนี้ โรงเรียนควรมอบเกียรติบัตรรับรองการอบรมขยายผลให้แก่ครูที่ไปรับการอบรมมา

3. ปัญหาของการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมมีปัญหาค่อนข้างน้อย โดยมีปัญหาในเรื่องความไม่ต่อเนื่องเชื่อมโยงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและ

หลักสูตรอุดมศึกษา เครื่องมือวัดและประเมินผลประเภทข้อสอบยังไม่ได้มาตรฐาน และมีปัญหาระดับน้อย ในเรื่องครูไม่ได้ออกแบบการเรียนรู้ก่อนทำการสอน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดการศึกษาสูงสุดถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นระยะที่มีหลักสูตรแกนกลาง เป็นแกนสำคัญที่ทุกโรงเรียนนำไปใช้เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แต่ในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีการจัดการศึกษาแบบอิสระ เป็นนิติบุคคล ทำให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแต่ละแห่ง กำหนดเป้าหมายและหลักสูตรของตนเองอย่างเป็นอิสระ จึงส่งผลให้นักเรียนที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยต้องปรับตัวค่อนข้างมาก และจากการประเมินข้อนี้เป็นข้อคิดให้สถานศึกษาและครูผู้สอนต้องปรับการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเองอย่างกว้างขวาง ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 13-14) เสนอว่า ครูที่มีคุณสมบัติด้านการสอน ต้องสนใจใฝ่รู้ ถึงแม้จะไม่มีความรู้วิจัยพื้นฐานมาก่อน แต่มีความรักที่จะเรียนรู้ พร้อมทั้งจะแสวงหาความรู้และมีความเชื่อมั่นว่านักเรียนทุกคนเรียนรู้ได้ ถ้าครูจัดประสบการณ์อย่างเหมาะสม วิเคราะห์หาจุดที่จะพัฒนาของนักเรียน แสวงหาทางเลือก หรือวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการและความปรารถนาที่จะพัฒนาเด็กเป็นสำคัญ สอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยให้มีการเรียนปฏิบัติได้จริง และสามารถนำวิธีการไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนของเด็กเป็นระยะ ๆ เพื่อหาทางปรับปรุงและพัฒนาความก้าวหน้าของเด็กและนำผลงานของนักเรียนนำเสนอในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ

ด้านผลผลิต

1. กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลผลิตด้านการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากถึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง โดยเห็นว่านักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ

คนดี คนเก่งและมีความสุข โรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปว่าจัดการเรียนการสอนได้ดี เน้นการสอนคุณธรรมนำความรู้ มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดี

2. คุณภาพของนักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ โดยเห็นว่านักเรียนมีสุขภาพและพลานามัยที่ดี มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ รู้จักเคารพในสิทธิของผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ กล้าแสดงออก มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพัฒนาประชาอุปถัมภ์

1.1 การประเมินวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง สารการเรียนรู้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา

จากการประเมินมีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แต่มีผู้เสนอแนะว่า ควรมีการปรับปรุงวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกันในการบริหารจัดการในเรื่องของหลักสูตร การบริหารการศึกษา ทิศทางการจัดการศึกษา และนโยบายทุกนโยบาย เพื่อให้มีความลงตัวในการปฏิบัติ ตลอดจนโครงสร้างของหลักสูตรควรปรับปรุงให้มีความเป็นสากล เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพได้อย่างเต็มศักยภาพ

1.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้นในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

จากการประเมินส่วนใหญ่เห็นว่าเพียงพอในด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ห้องเรียน

อาคารสถานที่ โต๊ะเก้าอี้ และที่ขาดไม่ได้คือ สื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ซึ่งในส่วนนี้ครูผู้สอนอาจพิจารณาไปขอใช้ศูนย์คอมพิวเตอร์แทนการใช้ห้อง กลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื่องจากโรงเรียนมีเพียงพออยู่แล้วในภาพรวม

1.3 กระบวนการดำเนินการของหลักสูตรสถานศึกษา

จากการประเมินพบว่ามีปัญหาเล็กน้อย แต่มีผู้เสนอแนะว่า ควรปรับปรุง เนื้อหาสาระให้มีความสอดคล้องต่อเนื่องกัน ควรสอนบูรณาการทั้งภายในวิชา และข้ามวิชา รวมถึงการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง มีการนำผลการประเมิน ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาปรับปรุงพัฒนาด้วยกระบวนการวิจัย ในชั้นเรียน

1.4 ผลผลิตด้านคุณภาพผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากในด้านคุณภาพของผู้เรียนทั้ง ในด้านผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผลการประเมินของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาซึ่งอยู่ในระดับดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละ กลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระยะ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบมี ส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2532). **คู่มือการพัฒนาหลักสูตร**

ตามความต้องการของท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำ
ของคุรุสภา.

จ้ำรง บั้วศรี. (2532). **ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา.**

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ องค์การค้ำของคุรุสภา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2537). **การพัฒนาการสอน.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

ปัญญา ทรงเสรี. (2544). **วิกฤตการณ์ Child - Centered กับทางออก
ที่บอกได้.** กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). **การพัฒนาหลักสูตรและการสอน – มิตินิใหม่.**

พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ธเนศการพิมพ์.

_____. (2530, เมษายน – มิถุนายน). **การพัฒนาหลักสูตรครบวงจร.**

วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 17(7):62 – 80.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). **รายงานการติดตาม**

**และประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในวาระครบรอบ 3 ปี ของการ
ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.**

กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินตึงแอนด์พับลิชชิง จำกัด (มหาชน).

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. (2545).

การสรุปผลการดำเนินงานและการปรับปรุงพัฒนา. มหาสารคาม:
ม.ป.ท. ถ่ายเอกสาร.

84

การนิเทศแนวทางการจัดกิจกรรม
ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 3

โดย นางสุวิรัชต์ วัชรสุทธิพงศ์
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

การอ่านมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในโลกที่วิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่มีความเจริญอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ รวมถึงการนำประเทศเข้าแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ดังนั้นในยุคโลกไร้พรมแดนนี้ การอ่านมากย่อมทำให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย ส่งผลให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ เกิดประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติตามมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ให้ความสำคัญและเร่งดำเนินการในด้านการอ่านอย่างจริงจัง ครูผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และประชาชนร่วมมือกันอย่างเต็มที่ ครูต้องนำการอ่านไปสู่กระบวนการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ร่วมกันจัดหาสื่อ หนังสือ วารสารที่ทันสมัย ตรงกับความสนใจของผู้อ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมจัดกิจกรรมเพื่อช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจการอ่านมากขึ้น ด้วยกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน เรา่ใจ โดยต้องเป็นกิจกรรมที่ตรงกับความสนใจของเด็กแต่ละวัยอย่างแท้จริง

การออกแบบพัฒนานิสัยรักการอ่าน

การออกแบบบริหารจัดการเป็นภารกิจของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบ กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ซึ่งต้องวางแผนใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ให้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ต้องการ วางแผนใช้ทรัพยากรให้มีประโยชน์มากที่สุดและ บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

การออกแบบพัฒนานิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืน

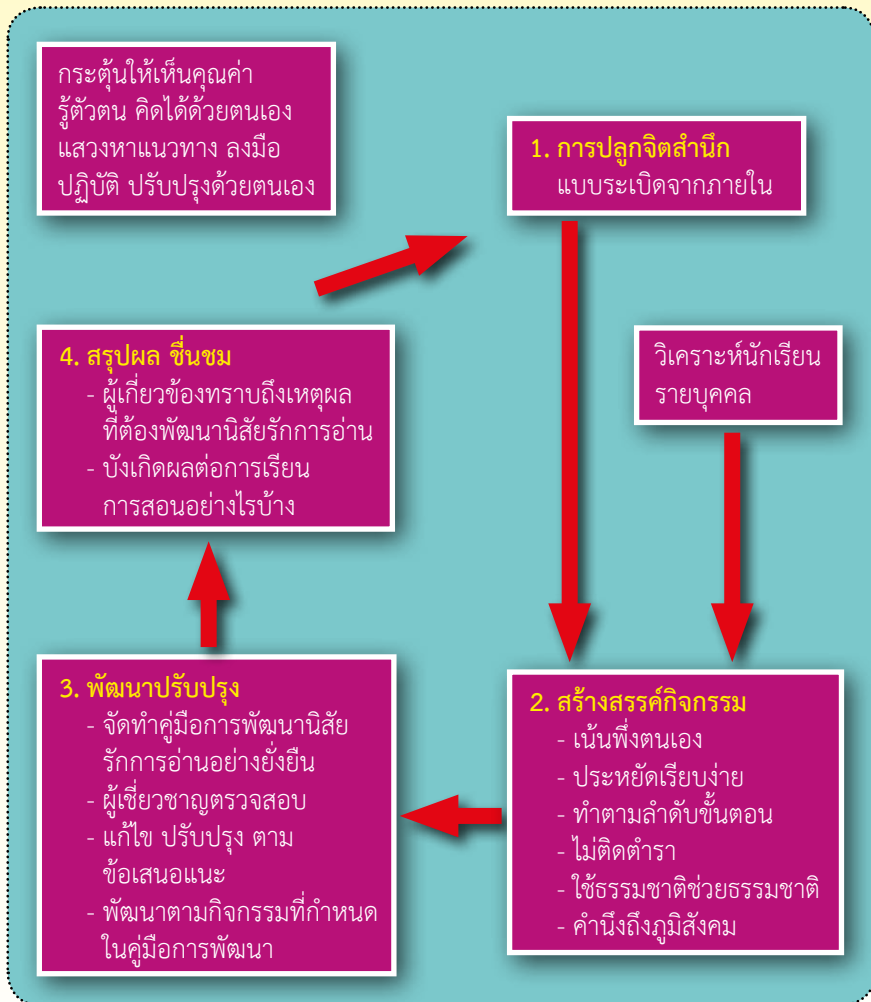
การออกแบบพัฒนานิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืน สามารถสร้างความรู้สึกที่ดีในการปฏิบัติงาน และเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับว่าได้ผลเชิงปฏิบัติมาก มี 3 ระบบ คือ

1. ระบบการปรึกษาหารือ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปแบบของคณะกรรมการต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการโครงการ คณะกรรมการเฉพาะกิจ คณะกรรมการดำเนินการ รูปแบบนี้เป็นการกระจายอำนาจในการบริหารและการตัดสินใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการด้วยระบบการปรึกษาหารือนี้

2. ระบบกลุ่มคุณภาพ เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปแบบของกลุ่มทำงาน ซึ่งอาจเรียกชื่อได้หลายอย่าง เช่น กลุ่มคุณภาพ กลุ่มกิจกรรมคิวิซี กลุ่มพัฒนางานหรือกลุ่มคิวิซี เป็นต้น

3. ระบบข้อเสนอแนะ ระบบนี้มีความแตกต่างจากข้อเสนอแนะทั่วไป โดยมีหลักปฏิบัติคือ มีคณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอแนะว่าความคิดที่เสนอแนะมานั้น เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพียงใดและสมควรดำเนินการตามข้อเสนอแนะหรือไม่ ระบบเสนอแนะจะได้ผลดีก็ต่อเมื่อ นโยบาย เป้าหมายการพัฒนานิสัยรักการอ่านแบบยั่งยืนของหน่วยงานชัดเจนและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่ายต้องอยู่ในระดับสูง ต้องสร้างความรู้สึที่ดีคุณค่า โดยใช้การระเบิดจากภายใน ปลุกจิตสำนึกของครู นักเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้อง เน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด เน้นการพึ่งตนเอง ลงมือปฏิบัติ ปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนพิจารณาผลการปฏิบัติ เกิดความชื่นชมภาคภูมิใจในตนเอง

รูปแบบจำลองการพัฒนานิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืน

รูปแบบการพัฒนานิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืน

1. **ปลูกจิตสำนึก** เป็นการจัดการหรือกิจกรรมการเพาะบ่ม เพื่อให้ นักเรียนเกิดความคิดขึ้นมาที่ละเล็กทีละน้อย ทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว ใช้แนวทาง หลากหลาย ให้เกิดแรงขับเคลื่อนจากภายในมากกว่าภายนอก

2. **สร้างสรรค์กิจกรรม** เป็นการกำหนดจุดประสงค์การพัฒนานิสัย รักการอ่านทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ทักษะ เรียงลำดับเนื้อหาการพัฒนา ตามลำดับความสำคัญ เป็นเนื้อหาที่จำเป็นต้องรู้ เนื้อหาที่ควรรู้ และเนื้อหาที่รู้ ก็ได้ไม่รู้จักก็ได้ แล้วกำหนดกิจกรรมการส่งเสริมหรือพัฒนานิสัยรักการอ่าน โดยเน้น

- เน้นพึ่งตนเอง
- ประหยัดเรียบง่าย
- ทำตามลำดับขั้นตอน
- ไม่ติดตำรา
- ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ
- คำนึงถึงภูมิสังคม

3. **พัฒนาปรับปรุง** เป็นขั้นตอนของการทำคู่มือการพัฒนานิสัยรักการอ่าน แบบยั่งยืน ประกอบด้วย คำชี้แจง ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ กิจกรรม สื่อ/แหล่งเรียนรู้ วิธีการวัดผล แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จากนั้น แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ แล้วดำเนินการพัฒนาตามกิจกรรมที่กำหนด ในคู่มือการพัฒนา

4. **สรุปผล ชื่นชม** เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการพัฒนานิสัยรักการอ่าน ขึ้นมา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงเหตุผลสำคัญต่าง ๆ ที่ต้อง คิดค้น จัดทำ พัฒนานิสัยรักการอ่าน ว่าผู้จัดทำได้ใช้หลักการใด ทฤษฎีอะไร และ เมื่อจัดทำและพัฒนาขึ้นมาแล้วนั้น บังเกิดผลดีต่อการพัฒนาการเรียนการสอนขึ้น อย่างไรบ้าง ในการเขียนรายงานการพัฒนานิสัยรักการอ่านแบบยั่งยืน ผู้จัดทำ

ต้องแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจมุ่งมั่น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความน่าเชื่อถือ ของเอกสารประกอบการสอนที่จัดทำขึ้น รวมทั้งคุณภาพและประโยชน์ของคู่มือ พัฒนานิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืนที่มีต่อผู้เรียน ผู้จัดทำต้องวางแผนเก็บรวบรวม ข้อมูลต่าง ๆ ทุกขั้นตอนอย่างละเอียดไว้อย่างสม่ำเสมอ

การดำเนินงานนิเทศ

รูปแบบการพัฒนา 9 ขั้น สู่ความสำเร็จ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

- ขั้นที่ 9 สุดท้ายคือความภูมิใจร่วมกัน
- ขั้นที่ 8 สร้างเพชรเม็ดงามให้เจิดฉาย
- ขั้นที่ 7 ร่วมกันหาต้นแบบความสำเร็จ
- ขั้นที่ 6 นิเทศ แนะนำ ติดตามประเมินผล
- ขั้นที่ 5 เพิ่มพูนความรู้ด้วยการพาทำ
- ขั้นที่ 4 กำหนดยุทธวิธีที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริม
- ขั้นที่ 3 ประสานสร้างเครือข่ายภาคี
- ขั้นที่ 2 สร้างความตระหนักให้ผู้ดำเนินการ
- ขั้นที่ 1 วางแผนรู้แจ้งในนโยบายหลัก

การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

1. เครือข่ายศึกษานิเทศก์รักการอ่านและห้องสมุด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ทั้ง 5 เขต
2. เครือข่ายโรงเรียนส่งเสริมการอ่านและพัฒนาห้องสมุดในจังหวัดอื่น ๆ
3. หน่วยงานภายนอกที่สนับสนุนงบประมาณ เช่น องค์การบริหารส่วน ตำบล มูลนิธิ บริษัท และบุคคลที่สนับสนุนงบประมาณสร้างห้องสมุดให้โรงเรียน ในสังกัด

การขับเคลื่อนกลยุทธ์ในการพัฒนา

ใช้รูปแบบการพัฒนางาน 9 ขั้นสู่ความสำเร็จ และหัวใจสำคัญของความสำเร็จคือทำอย่างต่อเนื่อง และสร้างทีมงานให้เข้มแข็ง ทั้งในระดับโรงเรียนและเครือข่ายอื่น ๆ

วิธีการแก้ไขปัญหามือพบอุปสรรค

ใช้ อริยสัจสี่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ในการแก้ไขปัญหา

ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านในสถานศึกษา ที่สนองกับความต้องการของนักเรียนแต่ละอายุและช่วงชั้น โดยรวบรวมและวิเคราะห์กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของโรงเรียน สำหรับให้โรงเรียนอื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้ เช่น กิจกรรมบัดดี้คู่ซี้การอ่าน กิจกรรมเดินเท้าเล่าเรื่องบ้านเกิดเมืองนอนของเรา กิจกรรมพื้่านคล่องน่องฟังเพลง กิจกรรม walking reading rally กิจกรรมนิทานจินตนาการที่ยิ่งใหญ่ กิจกรรมมือใหม่หัดทำดีมีประโยชน์กับการอ่าน เป็นต้น ในบทความนี้ขอยกตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน คือ กิจกรรมบัดดี้คู่ซี้การอ่าน

กิจกรรมบัดดี้คู่ซี้การอ่าน

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการอ่าน นักเรียนได้ช่วยเหลือ แบ่งปันความพร้อม ทั้งสื่อความรู้ให้กับเพื่อนหรือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า และเกิดเจตคติที่ดีต่อการอ่าน เห็นการอ่านเป็นวิถีชีวิตที่จำเป็น นอกจากนี้ยังทำให้การอ่านแพร่กระจายครอบคลุมไปถึงนักเรียนทุกคนภายในโรงเรียน

เป้าหมาย สำหรับเป้าหมายในเชิงปริมาณ ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของนักเรียนทั้งหมดมีบัดดี้คู่ซี้รักการอ่าน นักเรียนแต่ละคู่อ่านหนังสืออย่างน้อยเดือนละ 2 เรื่อง/เล่ม นักเรียนใช้เวลาการอ่านต่อเนื่องทุกสัปดาห์ สำหรับเป้าหมายเชิงคุณภาพ ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร รักการอ่านเพิ่มมากขึ้น นักเรียนมีความรัก สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น นักเรียนได้รับความรู้หลากหลาย โรงเรียนเป็นสังคมแห่งการอ่านมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นเตรียมการ

- 1) โรงเรียนแจ้งวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทราบถึงวิธีการ ผลที่จะเกิดขึ้นต่อนักเรียนและคู่บัดดี้
- 2) แจ้งแนวทางการจัดกิจกรรมให้แก่ครู ผู้ปกครอง ทราบถึงแนวทางการดำเนินการและประโยชน์ที่จะได้รับจากกิจกรรมดังกล่าว
- 3) ประสานงานกับห้องสมุดและธนาคารหนังสือดีในดวงใจ ในการจัดเตรียมความพร้อมด้านการเข้าใช้บริการและการยืมหนังสือที่สะดวกรวดเร็ว และจัดเตรียมหนังสือที่ตรงกับความสนใจของนักเรียน
- 4) โรงเรียนสำรวจนักเรียนที่มีอุปสรรค ปัญหาการอ่าน เช่น ขาดแคลนหนังสือ อ่านไม่คล่อง หรือมีปัญหาอื่น ๆ เพื่อหาอาสาสมัครที่จะช่วยเป็นบัดดี้ดูแลเป็นกรณีพิเศษ

5) จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรม บัณฑิตู้การอ่านในภาพรวมของโรงเรียนที่มีทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียนร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินการและติดตามประเมินผล

ขั้นตอนการ

- 1) โรงเรียน/คณะกรรมการ ประกาศรับสมัครผู้เข้าร่วมการอ่าน
- 2) โรงเรียนประกาศให้นักเรียนจับคู่ที่คิดว่าจะเป็นเพื่อนสนิทที่รู้จักกันมากที่สุดเป็นบัดดี้การอ่าน หรือการช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า
- 3) กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้คู่บัดดี้อ่านหนังสืออย่างต่อเนื่องในเวลาว่างหรือตามความสนใจของนักเรียน
- 4) โรงเรียนจัดกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมค่าย กิจกรรมสัปดาห์เสริมเพื่อให้คู่ผู้เข้าร่วมแสดงผลงาน
- 5) ให้คู่ผู้รวบรวมผลงานการอ่านที่ประทับใจขยายผลไปสู่คู่ผู้อื่น/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

6) โรงเรียนจัดประกวด ยอดคู่ผู้การอ่าน อย่างต่อเนื่อง

7) เมื่อสิ้นสุดภาคเรียนจัดให้มีการสรุปผลการดำเนินการ

สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- 1) แผ่นผ้า กระดาษปอนด์ ทำป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรม
- 2) ป้ายชื่อคู่ผู้แต่ละคู่ตามความเหมาะสม
- 3) หนังสือ/แหล่งข้อมูลที่จะให้นักเรียนอ่านอย่างต่อเนื่อง
- 4) เกียรติบัตร/หนังสือชมเชย/รางวัล

การประเมินผล

- 1) ประเมินจากจำนวนบัดดี้คู่หูที่อ่าน
- 2) ประเมินจากความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม
- 3) จากจำนวนการอ่านของนักเรียน
- 4) สังเกตพฤติกรรมการช่วยเหลือของนักเรียนต่อผู้อื่น
- 5) จากสถิติการยืมหนังสือจากห้องสมุด

ผลสำเร็จของงาน /ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

1. รางวัลเกียรติยศ

- ครูสุตติ สาขาการนิเทศการศึกษา ประจำปี 2556
- รางวัลเหรียญทอง ระดับกลุ่มนครชัยบุรินทร์ (จังหวัดชัยภูมิ)

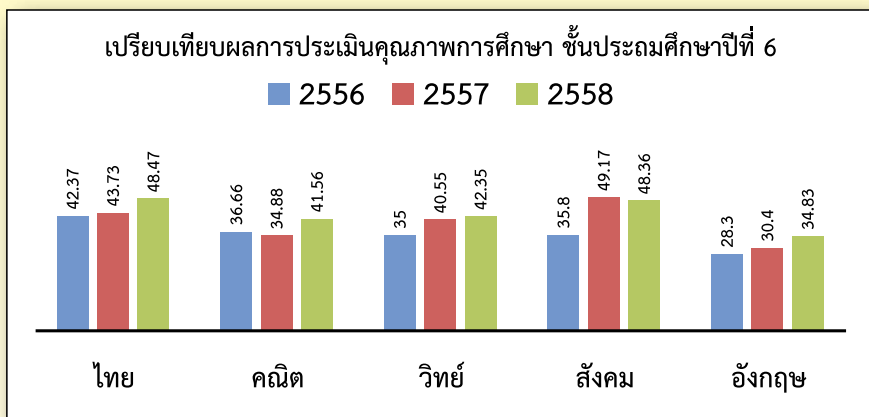
จากการประกวด Best Practices ศึกษาพิเศษ ประเภทรูปแบบพัฒนาวัฒนธรรมทางการศึกษา ประจำปี 2556

- รางวัลเหรียญทอง ระดับกลุ่มนครชัยบุรินทร์ (จังหวัดสุรินทร์)
จากการประกวด Best Practices ศึกษาพิเศษ ประเภทรูปแบบพัฒนาวัฒนธรรมทางการศึกษา ประจำปี 2557

- รางวัลระดับดี จากการประกวด ศึกษาพิเศษที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จ ด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุด ประจำปี 2558 จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพการศึกษา (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากกราฟเปรียบเทียบ พบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการ
ดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในการขับเคลื่อนการปฏิรูป
การศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561).

ครรรชิต มนูญผล. (2552). เสริมสร้างนิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืน.

นครศรีธรรมราช: โรงพิมพ์ประยูรการพิมพ์.

วารสาร

วิชาการ

เป็นวารสารที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ เกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นสื่อกลาง ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษา ของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

ข้อความใด ๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะของ ผู้เขียน ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดเห็นของคณะที่ปรึกษาและคณะบรรณาธิการวารสารวิชาการ

ขอเชิญชวน

ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ร่วมส่งบทความวิชาการ ด้านการ ศึกษา มาลงเผยแพร่ในวารสารวิชาการ ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ A4 ขนาด ตัวอักษร 16 พอยต์ (บรรณานุกรมอ้างอิง เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทความเท่านั้น) พร้อมภาพประกอบ (ไม่รับบทความย่อวิทยานิพนธ์หรือบทความวิจัย)

ส่งมาได้ทั้ง

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

อาคาร สพฐ.3 ชั้น 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

หรืออีเมล jiab1414@yahoo.com

เจ้าของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายการุณ สกุลประดิษฐ์)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายพะโยม ชิณวงศ์)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร)

ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะบรรณาธิการ

บรรณาธิการ : นางสุกัญญา งามบรรจง

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นางศกุนตลา สุขสมัย

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาและส่งเสริมวิทยบริการ

นางสาวอังคณา ผิวเกลี้ยง

นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

2249 ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร 10310

โทรศัพท์ : 0 2538 3022, 0 2538 0414 โทรสาร : 0 2539 3215

เว็บไซต์ : www.suksapan.or.th

ภาพประกอบบางส่วนจาก : <http://www.freepik.com>

خانรับนโยบาย รพว.ศธ.

สพฐ. เติมนำนโยบายเร่งด่วน 6 เรื่อง

1

จัดทำหลักสูตรใหม่

- แกนวิชาประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์เป็นรายวิชาเฉพาะ
- จัดการเรียนการสอนแบบเข้มข้น
- ไม่รวมอยู่ในกลุ่มสาระ สังคมฯ
- วิชาประวัติศาสตร์ออกข้อสอบใน O-Net
- ครูทุกคนต้องรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทย

2

ยกระดับการเรียนการสอน ม.ปลาย ให้เข้มข้น

เพื่อให้เด็กมีพื้นฐานการเรียนรู้ที่แน่น
ในการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้น

3

สถานศึกษาจัดทำป้ายคำศัพท์ ภาษาอังกฤษ

ให้แต่ละสถานศึกษาจัดทำป้ายคำศัพท์
ภาษาอังกฤษ บอกสถานที่ต่างๆ
ในโรงเรียนทุกแห่ง เพื่อสร้างบรรยากาศ
การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

4

การท่องสูตรคูณ คณิตคิดเร็ว และท่องอาขยาน

เร่งฟื้นฟูการท่องสูตรคูณ
คณิตคิดเร็ว และท่องอาขยาน
ที่ขณะนี้กำลังเริ่มหายไป

5

กำหนดกิจกรรม "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"

กิจกรรมในช่วงเพิ่มเวลารู้ของโครงการ
"ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ต้องมี
การกำหนดกิจกรรมที่เด็กต้องเรียนรู้ด้วย
ไม่ใช่มีเฉพาะให้เลือกเรียนเท่านั้น

6

ปฏิรูประบบงบประมาณ ในปีงบประมาณ 2560

โดยในส่วนของงบฯ พัฒนาและฝึกอบรมครู
ที่มีอยู่ประมาณ 30,000 ล้านบาท นั้น
งบประมาณ 80% จะต้องลงไปในพื้นที่
และให้พื้นที่เป็นผู้พิจารณาว่าควรอบรมครู
ในเรื่องใด โดยพิจารณาตามบริบท
และความจำเป็นของแต่ละพื้นที่

ทีมงานโฆษก สพฐ.

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). ขานรับนโยบาย รพว.ศธ. สพฐ.
เติมนำนโยบายเร่งด่วน 6 เรื่อง. สืบค้นเมื่อ 30 สิงหาคม 2559,
จาก [http://www.moe.go.th/moe/th/ news/detail.php?](http://www.moe.go.th/moe/th/ news/detail.php?NewsID=46290&Key=infographics)
NewsID=46290&Key=infographics